

La Humanitat

Any II :: Núm. 268
Barcelona, dilluns, 19 setembre de 1932

Redacció i Administració: Ronda Sant Pere, 11, pral. : Telèfons 24646 i 24647
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador: LLUIS COMPANYS

PARLA LLUIS COMPANYS

«Hem de fer Catalunya amb tot el seny, la voluntat i el sacrifici»

Un redactor del *Full Oficial* ha requerit del nostre bon amic el diputat senyor Lluís Companys les seves impressions respecte al viatge a San Sebastian.

Impressions sobre el viatge a San Sebastian? El que ja s'ha dit... Varem ésser objecte d'una rebuda entusiasta. A tots els pobles, quan s'adonaren del pas de la comitiva catalana érem aclamats. Fou un viatge impressionant, per l'assistència del país i la simpatia que la gent demostrava envers Catalunya.

— És dir que els pobles no esperaven el nostre pas. Es creia que arribaríem a San Sebastian en tren.

A les estacions del tren se'ns havien preparat grans rebudes. Eduard Layret, que amb la seva germana feia un viatge de turista cap a França, fou sorprès pels visques als diputats catalans. I a cada estació havia de fer un discurs de gràcies.

A les onze de la nit, éssent nosaltres a l'Hotel Cristina, tinguérem la sorpresa de veure entrar Layret, carregat de rams de flors i visiblement atordit. El seguien uns milers de persones que havien anat a l'estació a rebre'ns. Llavors varem sortir al balcó de l'Hotel per remerciar la rebuda.

— Sí, varem haver de parlar dues vegades; una des d'una façana distinta de l'Hotel. A un lloc hi havien els nacionalistes de dreta i a l'altre els d'esquerra.

— Què fou l'incident? No va tenir cap importància. En parlar Puig i Ferrater es barallaven entre ells, perquè havien aparegut uns individus amb una bandera, amb ganes d'imposar el seu to. Però, repetixo: un incident minúscul. Vaig fer jo després ús de la paraula, i les aclamacions foren unànimes per a tots els diputats catalans.

L'acte de la signatura de l'Estatut — afegeix el senyor Companys — fou quelcom emocionant. El senyor Alcalá-Zamora, amb tot i que es trobava malalt, va fer un discurs eloqüentíssim. Els qui varem assistir a la cerimònia, no l'oblidarem.

Aquell mateix dia, a la tarda, varem visitar Biarritz i Sant Joan de Luz. La nostra permanència a San Sebastian ens obligava a acceptar invitacions dels uns i dels altres, en discòrdia entre ells. I a la nostra minoria hi havia també representacions de tots els matisos.

Cal esperar que serà possible que facin com ha fet Catalunya: el front únic per a les llibertats de la terra. Això no priva que en totes les altres coses lluiti cadascú amb tota la passió de la seva ànima.

Al retorn, varem esmorzar a Pamplona — diu el senyor Companys—. Allí es trobava també el President de la República, el qual assistia a un àpat d'homenatge al Palau de la Diputació. Varem anar a deixar-hi tarja. Però Alcalá-Zamora va aixecar-se de la taula i va sortir per a rebre el nostre comiat. Va ésser una gesta peculiar en la senzillesa d'aquest gran home.

— I ara, a treballar. A fer Catalunya, amb tot el seny, la voluntat i el sacrifici que calgui. I a ésser lleials i

fidels amb la República que ha obert el camí del nostre ressorgiment històric. Jo, no em desviaré d'aquesta conducta. Tenim feina per molt temps. A fer-la. I a fer-la sense reserves, ni habilitats ni mesquineses. Amb el cor ben en l'aire, i de cara als grans problemes del país.

Una revista madrilenya publica, en el seu darrer número arribat a Barcelona una conversa d'un redactor seu amb Lluís Companys.

Diuen així els principals paràgrafs: — Quins beneficis, morals i econòmics, reportarà a Catalunya l'Estatut?

— Els beneficis morals de l'autonomia són per a Catalunya i per a Espanya indistintament — respon ràpid Companys—. Reportarà, en primer lloc a Catalunya tots els beneficis que es deriven de la sensació que tenen els catalans de que han recobrat la seva dignitat de poble. Això en primer lloc. I altra de les grandíssimes avantatges de l'autonomia és que ella retindrà de les lluites polítiques, tan unides a tots els matisos de l'espiritualitat, el morb del

recel i la desconfiança que fins ara havia emmetsinat tots els problemes catalans.

En quant a l'aspecte econòmic, entenem que l'Estatut serà el mitjà per a que Catalunya faci de la realitat tècnica i administrativa un exercici més encertat.

— Quina creu vostè, senyor Companys, que deuria ésser l'actitud de les forces polítiques organitzades de Catalunya per anar llimant aspreses i antagonismes que han posat de relleu la discussió de l'autonomia? No creu vostè necessària una labor de confiança i de comprensió?

— Nosaltres no abandonarem, abans bé, aguditzarem, la nostra intervenció als problemes nacionals, i tenim el propòsit arraigat d'anar per tota Espanya exaltant aquest sentiment de la pròpia personalitat regional, com a forma necessària i urgent per a la grandesa d'Espanya.

Nostres paraules desvanixeran molts recels; però aquests desapareixeran definitivament pel resultat dels fruits que dongui a Catalunya la concessió de l'autonomia; allavors es veurà amb claretat meridiana, davant la realitat i l'experiència, que han augmentat la riquesa econòmica i la consistència nacional espanyola.

— On té més vibració el sentit autònic català: en el home de la ciutat o en el home del camp?

— Està tan endinsada l'autonomia en el cor de Catalunya, que resulta impossible en això fer distincions.

— Farà augmentar l'Estatut l'agobi tributari en el contribuent català?

— Per suposat, no haurà augment de tributació. Catalunya serà dotada per la República — per als fins que li estan encomenats — dels recursos su-

VENEN HOSTES IL·LUSTRES

La jornada del dia 25.—Cal que Catalunya en pes contribueixi a la magnificència de la rebuda

El dia 25 arriben els parlamentaris de les Constituents. El dia 25 arriba Manuel Azaña, la revelació més forta, més massissa, més clara que ha aparegut en molts i molts anys en la política espanyola. Amb Azaña té Catalunya un deure. La nostra terra no pot oblidar que Azaña estava disposat a abandonar-ho tot, a deixar-ho tot i declarar-se vençut i anar-se'n a casa abans que desistir de l'aprovació de l'Estatut de Catalunya.

Hi han hagut, al Congrés, moments de gran defalliment. Però es mantenia la confiança en Manuel Azaña.

Tenim l'autonomia; cal pensar, però, en el que han hagut de sofrir, en els embats de la política d'estocada i de petites intrigues i frases infames, els homes que han ajudat els nostres parlamentaris i en els amics que hem trobat allà.

Catalunya ha d'abocar-se a la rebuda de Manuel Azaña. Ningú no guanya els catalans en lleialtat, en generositat, en cortesia. La premsa catalana de les nostres comarques ha de contribuir a la propaganda. Catalunya és gran en tot, i ara veuran multituds i oiran les aclamacions d'un poble.

Es possible que també els enemics de la República, els fracassats i els vençuts, els que s'amaguen darrera els organismes econòmics, o sigui les nomenades forces vives, els interessos privilegiats que fan servir per fer política, vulguin festejar aquest Manuel Azaña de les expropiacions de terres. Tenen por per ells, ara, perquè es troben davant d'un home fort. I aniran a llepar-li les mans, com els gossos xurriacats. Bé. No ens interessa. La política i el protocol permeten aquestes coses. Allò que ens interessa és que el poble doni la sensació de la seva presència magnífica i triomfadora. I que Catalunya, republicana i avançada, palesi el seu homenatge a l'home que ens ha ajudat a la consecució de l'autonomia, a l'home que deporta aristòcrates i que es queda, a profit de la Nació, el patrimoni rural dels senyors i dels marquesos i ducs, a l'home que abat el militarisme, empresona generals i manté inflexible el seu principi de l'ordre dins la llei, contra tot i contra tots en la trajectòria revolucionària de la democràcia espanyola.

ficients, sense agobi desmesurat per a les classes productores.

— Portarà l'autonomia un renaixement polític català?

— Catalunya — acaba dient-nos el senyor Companys —, en l'aspecte polític, no ha donat grans homes en aquests darrers temps; però és d'esperar que l'exercici de la pràctica política donarà motius per a que sorgixin nous valors.

espaorida, i cerca la protecció de les autoritats consolars japoneses.

Aquestes estan estudiant mesures per a la protecció dels refugiats.

La situació és bastant delicada.

DIU UN DIARI DE VIENA

La confiscació dels béns dels conspiradors és una mesura encertada

Vienna. — El diari "Arbeiter Zeitung" publica un documentat article sobre la situació a Espanya. Diu així en uns dels seus paràgrafs:

"Als que objecten que la concessió de l'indult al general Sanjurjo és una mesura del tot inoportuna, ja que calia donar un exemple, se'ls pot contestar, com ja s'ha fet, que la confiscació dels béns de les persones complícades en el complot constitueix un mitjà més eficaç contra la eventual renovació d'aquestes temptatives insurreccionals.

Els grans d'Espanya que curaven d'enviar "a les primeres línies" als oficials addictes a la seva causa i que ells es quedaven prudentment entre bastidors, no arribaven gens llurs vides en cas d'un fracàs. Ara, sapiguent que no es juga solament la vida dels altres sinó els seus propis béns, s'hi miraran dues voltes abans d'intentar una nova insurrecció contra el règim republicà.

El Govern, que està ben informat, ignora. Sap que pot guanyar la batalla sense recórrer a mesures capitals. Els monàrquics, tindran que cercar un mitjà de restauració monàrquica diferent dels "pronunciamientos" militars.

CARNET D'UN PERIODISTA

En companyia dels diputats

Si aneu a San Sebastian no poseu pas a l'Hotel Cristina. El senyor Layret va arribar groc. A les estacions del trànsit s'esperava els diputats catalans. Eduard Layret no anava a San Sebastian. Feia el viatge amb persones de la seva família per a passar uns dies de descans, endinsant-se a França. Però a les estacions aclamaven els diputats per Catalunya, i sortia en Layret, sorprès, i feia un discurs. Els parlamentaris de la Comissió eren a l'Hotel Cristina. En Layret els va sorprendre presentant-s'hi al davant d'una manifestació de milers de persones.

A San Sebastian hi ha el cònsol de Catalunya. Un amic, pare de dues simpàtiques nenes, que mantenen allí el crit de la Pàtria. Un grup de catalans reduït constitueix el Centre català. La nit del dijous, dia històric de la signatura de l'Estatut, mentre en Gassol, l'Aiguader, Puig i l'Estelrich parlaven per ràdio, en Companys amb els secretaris de la Generalitat assistia a la festa del Centre.

La tornada fou triomfal. A tots els pobles, molts visques a Catalunya. A Pamplona, l'entusiasme fou extraordinari. A les onze del vespre arribaven a Lleida. I a les quatre de la matinada entraven a Barcelona, amb l'Estatut a la butxaca.

En Suïol, que pateix del fetge i havia sortit amb tren. L'Estelrich, que pateix de manies, es va quedar a San Sebastian. Havia de celebrar importants conferències amb destacades personalitats internacionals.

La guerra civil a la Xina

ELS PRIMERS COMBATS HAN ESTAT SAGNANTS

Xang-Hai. — A la província de Xang-Hai ha esclatat, amb una violència formidable, la guerra civil, en la qual estan complicats

110.000 soldats.

La guerra s'ha entaulat entre el governador de Xang Tung, general Han-Ful-Xu, i el general Liu-Xen-Mien, que tenen el control suprem de Xo-Foo.

Els primers encontres s'han registrat al llarg de Tsing-Tao, havent tingut lloc combats vertaderament sagnants.

La població d'aquella regió fuig

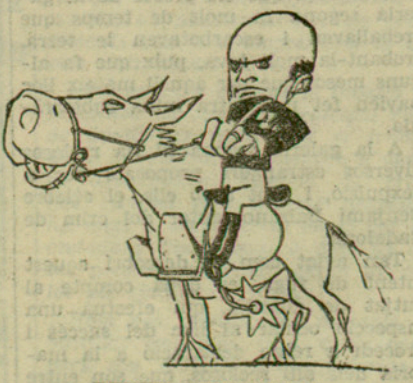
Què vol dir el «Duce»?

Paraules de Benet Mussolini, estampades al «Berliner Boersen Courier»

Enfront de la perillosíssima situació que per a la pau d'Europa, significa el panorama polític actual d'Alemanya, cal fixar-se molt bé en allò que diuen i pensen tots aquells que per la seva significació i envergadura, poden jugar un paper decisiu en el futur immediat de l'Europa.

"Es una perillosa il·lusió arribar-se a creure que hom pot deturar el curs de la Història, creure que hom pot encadenar eternament un poble d'alta civilització com és Alemanya, la qual, després de Rússia, té el nombre d'habitants més elevat d'Europa. Hom no pot definir el camí de l'esdevenidor, arrapant-se perpetuament al del passat."

No cal dir com aquests conceptes, en llavis de l'home dels 40 graus de febre i predicador de l'any crucial, tenen una significació extraordinàriament significativa.

BENET MUSSOLINI
el dictador d'Itàlia, el qual sembla que propugna perquè sigui concedit a Alemanya el dret d'armar-se

La crisi de la Generalitat sembla que quedarà resolta en el Consell d'avui

Avui, a la Generalitat, com és molt natural, hi havia una gran animació i els comentaris referents a la solució de la crisi existent. Es donaven molts noms com a segurs successors dels Consellers dimissionaris, els quals ens abstenim de donar per no haver-nos estat possible confirmar el més mínim degut a la gran reserva en que s'han situat tots els consellers.

El senyor Macià ha rebut aquest matí les visites dels senyors Lluís Companys, Josep Terradellas, Ventura Gassol i Santaló. Hom deia que aquestes audiències eren motivades per l'actual situació, però el secretari polític del President senyor Alavedra, ha dit als periodistes que les visites esmentades no tenien res a veure amb la crisi del Govern de la Generalitat.

Els periodistes han visitat els despatxos de tots els consellers per a adquirir notícies. El senyor Terradellas, tal com els ha comunicat el seu secretari, senyor Miquel Albert, havia sortit per a fer una visita al governador civil i a Capitanía General.

El senyor Gassol, els ha rebut amb la seva acostumada amabilitat, però interrogat referent a la crisi s'ha limitat a dir que ell havia presentat la dimissió per tal de deixar en completa llibertat d'acció el senyor President i que no podia donar ni un nom referent als que els periodistes li han indicat com a probables successors dels consellers dimissionaris.

El senyor Serra i Moret, interrogat pels periodistes, ha dit: Jo he dimitit i crec que com jo tots els altres consellers.

Preguntat per un periodista si sabia algun nom dels indicats a substituir els càrrecs vacants, ha dit que havia arribat feia poc de fora de Barcelona i no sabia absolutament res d'aquest afer.

Referent a si avui en el Consell quedaria resolta la crisi, ha manifestat que no ho creia probable.

Els senyors Jové, Giralt i Comès no es trobaven al Palau quan els periodistes han visitat els seus despatxos.